

RESTAURATIE BEELDENSCHAT GROTE KERK

De Sint Petrus' Bandenkerk is al vele eeuwen van bijzonder belang voor het religieuze leven van de inwoners van Venray. Naast de beleving van de 'dagelijkse' devotie en de viering van de vele belangrijke momenten in hun leven, koesteren de gelovigen de kunstschat van de rijke inventaris, met in het bijzonder de unieke beeldenschat van 90 kostbare exemplaren. Dankzij die beeldenschat kan de Venrayse kerk op kunsthistorisch gebied worden gerekend tot een van de rijkste kerken van Nederland en zelfs van West-Europa.

In 1989 verscheen de doctoraalscriptie kunstgeschiedenis van Lydia Beerkens, waarin zij wees op de grote kunsthistorische betekenis van deze beeldencollectie. Zij adviseerde destijds Toon den Brok, die haar assisteerde bij het onderzoek, een aparte commissie of werkgroep in het leven te roepen, om het kerkbestuur de zorg voor de beeldencollectie uit handen te nemen. Dat leidde al spoedig tot de oprichting van de *Stichting Behoud en Restauratie Beeldenschat Sint Petrus' Bandenkerk*, met Den Brok als voorzitter.

Beeldenstorm

In de loop der eeuwen heeft een aantal factoren ertoe

Het Sint Petrusbeeld

geleid dat de Venrayse 'Kathedraal' nog steeds in het bezit is van een bijzondere collectie kostbare beelden. Zoals gezegd 90 stuks, waarvan twintig uit de vijftiende eeuw, negentien uit de zestiende, vijftien uit de zeventiende, negen uit de achttiende, 23 uit de negentiende en vier uit de twintigste.

- Aan de basis van die overvloed aan religieus erfgoed stond de bevlogen pastoor Van der Gaet, de vijftiende-eeuwse bouwpastoor van de kerk. Zelf was hij een vermogend man met een invloedrijk netwerk (hij was zelfs bevriend met paus Pius II). Bovendien zorgden de vele broederschappen en gilden, die Venray destijds telde, voor de stichting van altaren, inclusief bijbehorende beelden. Eind vijftiende eeuw beschikte de kerk over vijftien altaren, vaak met beelden van de patroonheiligen van de stichters.
- Verder is de zestiende-eeuwse reformatorische Beeldenstorm wonder boven wonder aan Venray voorbijgegaan, dankzij het feit dat Venray altijd onder katholiek bestuur heeft gestaan.

- Helaas had de 'beeldenstorm' van 1944 andere gevolgen. De brokstukken van de beelden werden, onder leiding van de franciscaan pater Beda Verbeek, wekenlang uit de puinhopen verzameld en gedurende de volgende jaren door de kunstenaar Piet van Dongen in hun oude luister hersteld.

Eigen broek ophouden

Wat zijn op dit moment de taken van de restauratiestichting? De redactie van De Schakel legde haar oor te luisteren bij Jan van Casteren, de huidige voorzitter: "Deze kostbare beelden (allemaal van hout, met uitzondering van het enige stenen beeld van de apostel Paulus) hebben om de twintig tot dertig jaar een restauratieronde nodig. Daarbij krijgen de meest urgente gevallen voorrang.

De uitverkoren beelden gaan naar Restauratie Atelier Limburg in Maastricht, waar ze worden geconserveerd en de polychromie (veelkleurigheid) wordt bijgewerkt. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed inspecteert met enige regelmaat of de beelden aanwezig zijn en hoe de staat van onderhoud is. Inmiddels heeft de hele collectie begin deze eeuw al een restauratieronde gehad.

Ter ondersteuning is de restaurateur ieder jaar een week in de kerk aanwezig, voor de inspectie van alle beelden. Hij reinigt de beelden en speurt naar houtwormen en kevers.

Zoals de restauratiestichting organisatorisch naast het kerkbestuur opereert, zo moet de stichting ook op financieel gebied 'de eigen broek ophouden'. De kerk kan voor het onderhoud van de gebouwen mede een beroep doen op landelijke fondsen op het vlak van monumentenzorg.

Voor de financiering van de roerende inventaris ligt dat anders. Van Casteren: "Voor de restauratie moet stap voor stap gespaard worden. Gelukkig doneerde het Mondriaan Fonds in de jaren '90 een fors bedrag voor de restauratie van de apostelbeelden en kwam onlangs de Provincie Limburg over de brug met een flinke subsidie. Maar voor de benodigde gelden zijn we erg afhankelijk van particuliere bijdragen. Daarbij komt, dat onlangs de zorg voor de totale kerkinventaris is ondergebracht bij de stichting."

Suppoostengilde

Een onderdeel van de stichting is het suppoostengilde, met Jan van Casteren als coördinator. Een vijftigtal vrijwilligers doen bij toerbeurt dienst, als de kerk voor publiek open is (tussen Pasen en Allerzielen en tussen Kerstmis en Nieuwjaar, elke dag van 14.00 tot 16.00 uur.) Van heinde en verre komen jaarlijks zo'n 9000 bezoekers. Die staan verbaasd over de unieke beeldenschat. Venray moet daar zuinig op zijn.

Johan Koster

Website voor meer informatie:
www.petrusbandenkerkvenray.nl